

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
_____
(О.Б.Жильцов)
« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній та інклюзивній
освіті»

для студентів

спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітнього рівня другого (магістерського) рівня
освітніх програм 016.01.01 Логопедія
016.01.02 Втручання при аутизмі

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1515/23
Гусєв
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2023 р.

Київ – 2023

Розробники:

Мартинчук Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

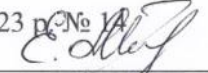
Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Мартинчук Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 28.08.2023 р. № 14
Завідувач кафедри (Олена МАРТИНЧУК)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Логопедія)

(назва освітньої програми)

28.08.2023 р.
Керівник освітньої програми (Наталія БАБИЧ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Втручання при аутизмі)

(назва освітньої програми)

28.08.2023 р.
Керівник освітньої програми (Тетяна СКРИПНИК)

Робочу програму перевірено

01.09.23 р.
Заступник директора/декана (Роман ПАВЛЮК)

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1	1
Семестр	1	2
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	50	104
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формувати світоглядні позиції та розуміння актуальних проблем у галузі спеціальної та інклюзивної освіти; розвивати методологічну культуру, формувати систему знань та умінь щодо організації і проведення досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти.

Завдання:

Відповідно до освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія та освітньо-професійної програми 016.00.02 Втручання при аутизмі зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти

– *формувати загальні компетентності:*

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК-5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні

– *формувати фахові компетентності:*

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

- *забезпечувати набуття практичних навичок* при формуванні компетентностей в Центрах практичної підготовки «Логотренажер», «Центр інклюзивної освіти» та Центр "Аутизм-Академія".

3. Результати навчання за дисципліною

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Історико-культурні передумови розвитку наук про навчання, виховання, розвиток і соціалізацію осіб з обмеженнями життєдіяльності. Актуальні проблеми наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти							
Тема 1. Спеціальна та інклюзивна педагогіка, спеціальна психологія у контексті розвитку науки. Історико-культурні передумови розвитку спеціальної та інклюзивної педагогіки і спеціальної психології в Україні.	10	2	2				6
Тема 2. Актуальні проблеми сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті наукових досліджень. Цивілізаційний та освітологічний підходи як сучасне підґрунтя досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології.	10	2	2				6
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	4				12
Змістовий модуль 2. Методологія проектування наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти							
Тема 3. Методологія педагогіки. Дизайн досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти	11	2	2				7
Тема 4. Теоретичні та емпіричні методи дослідження	10	2	2				6
Модульний контроль	2						
Разом	23	4	4				13
Змістовий модуль 3. Аналіз результатів наукових досліджень							
Тема 5. Методи статистичної, кількісної та якісної обробки результатів дослідження	11	2	2				7
Тема 6. Інтерпретація та оформлення результатів наукового дослідження	10	2	2				6
Модульний контроль	2						
Разом	23	4	4				13
Змістовий модуль 4. Базові засади академічного письма							
Тема 7. Академічна культура та добросовісність у процесі здійснення наукового дослідження. Технологія написання наукових робіт. Робота з джерелами	10	2	2				6

Тема 8. Наукова доповідь: теорія та практика	10	2	2				6
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	4				12
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	16	16				50

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Історико-культурні передумови розвитку наук про навчання, виховання, розвиток і соціалізацію осіб з обмеженими можливостями. Актуальні проблеми наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти							
Тема 1. Спеціальна та інклюзивна педагогіка, спеціальна психологія у контексті розвитку науки. Історико-культурні передумови розвитку спеціальної та інклюзивної педагогіки і спеціальної психології в Україні.	14	2					12
Тема 2. Актуальні проблеми сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті наукових досліджень. Цивілізаційний та освітологічний підходи як сучасне підґрунтя досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології.	14		2				12
Разом	28	2	2				24
Змістовий модуль 2. Методологія проектування наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти							
Тема 3. Методологія педагогіки. Дизайн досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти	14	2					12
Тема 4. Теоретичні та емпіричні методи дослідження	14		2				12
Разом	28	2	2				24
Змістовий модуль 3. Аналіз результатів наукових досліджень							
Тема 5. Методи статистичної, кількісної та якісної обробки результатів дослідження	16	2					14
Тема 6. Інтерпретація та оформлення результатів наукового дослідження	16		2				14
	32	2	2				28
Змістовий модуль 4. Базові засади академічного письма							

Тема 7. Академічна культура та добросовісність у процесі здійснення наукового дослідження. Технологія написання наукових робіт. Робота з джерелами	18	2					16
Тема 8. Наукова доповідь: теорія та практика	14		2				12
Разом	32	2	2				28
Усього	120	8	8				104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І.

Актуальні проблеми наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти

Лекція 1. Спеціальна та інклюзивна педагогіка, спеціальна психологія у контексті розвитку науки. Історико-культурні передумови розвитку спеціальної та інклюзивної педагогіки і спеціальної психології в Україні (2 години).

Історико-культурні передумови розвитку спеціальної та інклюзивної педагогіки і спеціальної психології в Україні. Цивілізаційні, освітологічні та філософські детермінанти становлення і розвитку вітчизняної спеціальної та інклюзивної педагогіки і спеціальної психології. Спеціальна та інклюзивна освіта як соціальний та освітній феномен у теоретичних і практико-орієнтованих дослідженнях українських та зарубіжних науковців.

Поняття про наукову парадигму. Епістемічний (смісловий, когнітивний) та соціальний аспекти наукової парадигми. Етапи становлення і розвитку спеціальної педагогіки (дефектології) як науки. Чинники, які впливали на диференціацію предметного змісту наук про навчання, виховання, розвиток та соціалізацію дітей з порушеннями психофізичного розвитку / дітей з особливими освітніми потребами. Аналіз закономірностей, наслідків та значення історико-культурних явищ та процесів в Україні для визначення об'єкта та предмета досліджень у галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Тенденції і національні особливості поступу спеціальної педагогіки та спеціальної психології в Україні в контексті суспільно-політичних, соціально-економічних та соціокультурних змін. Взаємозалежність розвитку спеціальної педагогіки і спеціальної психології від державних та суспільних інститутів на різних етапах історії України. Прогресивні національні тенденції в науці та практиці навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами.

Основні поняття теми: історико-культурний контекст, розвиток науки, наукова парадигма, етапи розвитку спеціальної педагогіки.

Рекомендовані джерела:

Основна [1; 2; 4]

Додаткова [1; 2; 5-7; 9-13; 17; 19-22; 27-30;-32-40, 43-47, 49]

Лекція 2. Актуальні проблеми сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті наукових досліджень. Цивілізаційний та освітологічний підходи як сучасне підґрунтя досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології (2 годин).

Науково-теоретичні і прикладні завдання сучасної спеціальної педагогіки, інклюзивної педагогіки, спеціальної психології.

Становлення інтегративної парадигми спеціальної педагогіки, що розглядає наявні наукові парадигми: матеріалістичну (фізіологічну) і гуманістичну не як конкуруючі, а як взаємодоповнюючі шляхи отримання нових знань про людину.

Чинники, що визначають соціальний запит на наукові дослідження у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки і психології. Аналіз актуальних проблем сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті реалізації Концепції Нової української школи, упровадження Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, розвитку інклюзивної освіти, євроінтеграційних процесів, які відбуваються у суспільстві, тощо.

Цивілізаційний та освітологічний підходи як сучасне підґрунтя фундаментальних і прикладних досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології.

Цивілізаційний підхід у контексті наукових досліджень у сфері навчання, виховання, розвитку і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами / з інвалідністю, модернізації системи освіти осіб з особливими освітніми потребами, що враховує приналежність України до європейської цивілізації з орієнтацією на наявні у ній стандарти підтримки та супроводу осіб з особливими освітніми потребами / з інвалідністю та їхніх родин. Особливості використання цивілізаційного підходу як методологічної засади досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології: розуміння значення цивілізаційної ідентифікації України та її місця у світовому просторі для вироблення нею оптимальної моделі соціального розвитку; вивчення досвіду європейської цивілізації щодо механізмів забезпечення якості надання освітніх послуг особам з обмеженими можливостями; прийняття європейських цінностей у сфері забезпечення прав дітей з особливими освітніми потребами на якісну освіту.

Освітологічний підхід у контексті наукових досліджень зі спеціальної педагогіки та психології, що розглядає освіту як державну, суспільну, особистісну цінність та основу інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості з особливими освітніми потребами, її успішної соціалізації та економічного добробуту, що зрештою є запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою.

Основні поняття теми: інтегративна парадигма спеціальної педагогіки, цивілізаційний та освітологічний підходи, соціальний запит, актуальні проблеми.

Рекомендовані джерела:

Основна [1; 2; 3; 4; 6]

Додаткова [1; 2; 5-7; 9-13; 17; 19-22; 27-30;-32-40, 43-47, 49]

Змістовий модуль II

Методологія проектування наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти

Лекція 3. Методологія педагогіки. Дизайн досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти (2 години).

Поняття методології. Рівні методології. Методологія як сукупність методів дослідження.

Дизайн (проектування) дослідження.

Складові наукового апарату дослідження: наукова проблема, тема, актуальність, об'єкт дослідження, предмет дослідження, мета і завдання, гіпотеза, методи дослідження, новизна, значення для науки, значення для практики. Характеристика цих складових у науковому дослідженні.

Процес наукового дослідження: характеристика, етапи. Дослідно-експериментальна робота у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Аналіз проведеного психолого-педагогічного дослідження. Висновки.

Основні поняття теми: дизайн дослідження, педагогічне дослідження, наукова проблема, тема, актуальність, об'єкт дослідження, предмет дослідження, мета і завдання, гіпотеза, методи дослідження, наукова новизна, практична значущість, складники програми наукового дослідження, етика наукових досліджень.

Рекомендовані джерела:

Основна [1; 2; 3; 4; 5; 8]

Додаткова [3; 4; 8; 16; 18; 24; 26; 42; 48]

Лекція 4. Теоретичні та емпіричні методи дослідження (2 години)

Теоретичні методи пізнання. Порівняльний аналіз окремих теорій та понять з метою відпрацювання вмінь застосовувати теоретичні методи аналізу, синтезу, класифікації, порівняння, узагальнення для підготовки теоретичної частини дослідження.

Види емпіричних методів дослідження (спостереження, анкетування, експеримент). Методи здобуття емпіричного матеріалу. Види емпіричного дослідження. Основна і контрольна група досліджуваних. Пілотне дослідження. Поняття про вибірку досліджуваних. Констатувальний, формувальний та контрольно-аналітичний види експерименту.

Основні поняття теми: теоретичні методи, спостереження, пілотне дослідження, емпіричне дослідження, констатувальний експеримент, формувальний експеримент, контрольно-аналітичний експеримент.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;2;3;4]

Додаткова [3; 4; 8; 16; 18; 24; 26; 42; 48]

Змістовий модуль III

Аналіз результатів наукових досліджень

Лекція 5. Методи статистичної, кількісної та якісної обробки результатів дослідження (2 години)

Сутність математичної статистики. Загальний огляд методів первинної та вторинної статистичної обробки результатів. Кореляційний аналіз та його специфіка застосування. Параметричні методи порівняння двох вибірок.

Педагогічна технологія оцінювання ефективності нових методів навчання та виховання. Діагностичні критерії, шкали оцінювання, визначення рівнів сформованості. Умови обрахування середніх арифметичних та відсотків. Розроблення, аналіз та інтерпретація анкет (Google Forms). Відкриті та закриті питання. Контент-аналіз.

Основні поняття: середнє арифметичне, критерії оцінювання, рівні сформованості, анкета, кількісно-якісний аналіз.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;2; 3; 4; 6; 8]

Додаткова [3; 8; 14-16; 23; 31; 32-36]

Лекція 6. Інтерпретація та оформлення результатів наукового дослідження (2 години).

Форми подання результатів дослідження: таблиці, діаграми, графіки, схеми. Оформлення графічних залежностей у вигляді графіків та діаграм.

Таблиця як засіб відображення кількісних ознак досліджуваного об'єкта. Текстова і цифрова частина таблиці. Структура простої, групової, комбінованої, складеної, шахової таблиці. Оформлення таблиці та її розміщення у науковій праці.

Правила оформлення результатів наукового дослідження. Інтерпретація результатів дослідження. Написання висновків стосовно результатів дослідження. Види оформлення результатів дослідження: науковий звіт, доповідь чи повідомлення, стаття, методичні рекомендації, магістерська робота, дисертація.

Основні поняття: таблиці, діаграми, графіки, схеми, інтерпретація результатів.

Рекомендовані джерела:

Основна [1; 2; 3; 4; 6; 8]

Додаткова [3; 8; 14-16; 23; 31; 32-36]

Змістовий модуль IV.

Базові засади академічного письма

Лекція 7. Академічна культура та доброчесність у процесі здійснення наукового дослідження. Технологія написання наукових робіт.

Робота з джерелами (2 години)

Академічна культура в університеті. Академічна доброчесність та її порушення. Інтелектуальна власність. Авторське право. Відкритий доступ до знань. Поняття плагіату. Види плагіату.

Сутність академічного письма. Науковий стиль мовлення. Мовні засоби наукового стилю: використання наукових термінів, таблиць, схем; оперування абстрактними поняттями; використання цитат; логічна послідовність; однозначність; аргументованість викладу; уживання складних речень. Опанування академічним письмом, комунікативними навичками як необхідна передумова науково-дослідної діяльності.

Вимоги до назви наукової роботи (магістерська, статті, тез). Структура написання: магістерської роботи, статті, тез. Вимоги до оформлення наукової роботи. Специфіка подання теоретичних та емпіричних результатів досліджень. Специфіка оформлення списку використаних джерел. Посилання та цитування на першоджерела. Транслітерація. Перевірка на плагіат. Допоміжні електронні ресурси.

Основні поняття: академічне письмо, академічна культура, академічна доброчесність, плагіат, магістерська робота, стаття, тези, транслітерація.

Рекомендовані джерела:

Основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7]

Додаткова [8; 16; 41]

Лекція 8. Наукова доповідь: теорія та практика (2 години)

Сутність наукової доповіді. Структура наукової доповіді: вступ, актуальність, результати теоретичного та емпіричного аналізу, висновки. Етика наукової доповіді. Імідж та мовлення доповідача.

Специфіка застосування мультимедійних засобів у ході наукової доповіді. Електронна презентація. Базові вимоги до електронної презентації, що супроводжує доповідь. Специфіка оформлення та вибір інформації для слайдів (або фрагментів відео, аудіо тощо).

Публічний виступ: єдність форми і змісту; вербальний і невербальний складники.

Основні поняття: доповідь, презентація, імідж доповідача.

Рекомендовані джерела:

Основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7]

Додаткова [3; 4; 8; 16; 41]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

6.1.1. Для денної форми навчання

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10	2	10	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	64	-	59	-	59	-	64
Максимальна кількість балів: 246									
Розрахунок коефіцієнта: $k=246/60=4,1$									

6.1.2 Для заочної форми навчання

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських	1	1	1	1	1	1	1	1	1

занять									
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10	2	10	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	52	-	47	-	47	-	52
Максимальна кількість балів: 198									
Розрахунок коефіцієнта: $k=198/60=3,3$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Історико-культурні передумови розвитку наук про навчання, виховання, розвиток і соціалізацію осіб з обмеженими можливостями.

Актуальні проблеми наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти

Тема 1. Спеціальна та інклюзивна педагогіка, спеціальна психологія у контексті розвитку науки. Історико-культурні передумови розвитку спеціальної та інклюзивної педагогіки і спеціальної психології в Україні (6 год. для ден. форми; 12 год. для заоч. форми навчання).

Завдання 1. Прочитайте у монографії Колупаєвої А.А., Таранченко О.М. [Інклюзивна освіта: від основ до практики](#). К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.

- розділ 1. Соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами,
- розділ 2. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти,
- розділ 3. З історії розвитку освіти осіб з особливими потребами в Україні,
- розділ 4. Сучасний період розвитку освіти осіб з особливими потребами

Заповніть таблицю «Періоди становлення і розвитку системи освіти осіб з обмеженнями життєдіяльності в Україні» (за О.М. Таранченко).

Назва періоду становлення системи освіти осіб з порушеннями розвитку в Україні. Хронологічні межі.	Характеристика періоду

Заповніть таблицю «Етапи розвитку освіти дітей з особливими освітніми потребами у незалежній Україні» (за О.М. Таранченко).

Назва етапу розвитку освіти дітей з особливими освітніми потребами у незалежній Україні. Хронологічні межі.	Характеристика етапу

Форма подання: аналіз інформації у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Розкриття теми. Визначення важливої інформації для аналізу	Грунтовно розкрито тему. Студент/ка визначає всі головні аспекти і для аналізу.	Достатньо повно розкрито тему. Студент/ка визначає всі основні аспекти, що дадуть змогу здійснити аналіз.	Не достатньо розкрито тему. Студент/ка визначає деякі основні аспекти для аналізу.	Не розкрито тему. Не визначено основні аспекти, що уможливають аналіз.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0,5
Узагальнення	Студент/ка чітко та правильно робить узагальнення.	Студент/ка загалом правильно робить узагальнення.	Студент/ка не достатньо правильно робить узагальнення.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення інформації.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0,5
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.		Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
<i>Бали</i>	1		0,5	0
Всього			5 балів	

Завдання 2. Знайдіть у пошукових системах (Googl Академія, Scopus, Web of Science) статтю, у якій висвітлено історичний контекст розвитку науки

про навчання, виховання, розвиток і соціалізацію осіб з обмеженнями функціонування / особливими освітніми потребами на теренах України.

Проаналізуйте її у контексті історико-культурних, суспільно-політичних та соціально-економічних явищ та процесів, які відбувалися в Україні в аналізованій період. Окресліть прогресивні національні тенденції в науці та практиці навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами в аналізованій період.

У процесі пошуку матеріалу для аналізу зверніть увагу на праці О.М. Таранченко, вітчизняної дослідниці історії становлення і розвитку національної системи освіти для осіб з порушеннями слуху, та інших українських науковців (В. Бондар, А. Гладуш, А. Колупаєва, Є. Линдіна, О. Мартинчук, В. Тищенко, В. Синьов, Т. Скрипник, В. Шевченко та інші), які здійснили спробу об'єктивного висвітлення історії розвитку теорії та практики спеціальної та інклюзивної освіти, розвитку внеску діячів у галузі спеціальної освіти у процес українського відродження та переосмислення її надбань; окреслення позитивних тенденцій та встановлення історичної істини.

Заповніть таблицю «Аналіз статті з метою висвітлення історичного контексту розвитку освіти осіб з обмеженнями життєдіяльності на теренах України»

Назва статті (повний бібліографічний опис джерела)

Аналіз змісту статті у контексті історико-культурних явищ та процесів, які відбувалися в Україні в аналізованій період.	
Аналіз змісту статті у контексті суспільно-політичних явищ та процесів, які відбувалися в Україні в аналізованій період.	
Аналіз змісту статті у контексті соціально-економічних явищ та процесів, які відбувалися в Україні в аналізованій період.	
Прогресивні національні тенденції в науці та практиці навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами в аналізованій період.	

Форма подання: аналіз інформації у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Розкриття теми. Визначення важливої інформації для аналізу	Грунтовно розкрито тему. Студент/ка визначає всі головні аспекти і для аналізу.	Достатньо повно розкрито тему. Студент/ка визначає всі основні аспекти, що дадуть змогу здійснити аналіз.	Не достатньо розкрито тему. Студент/ка визначає деякі основні аспекти для аналізу.	Не розкрито тему. Не визначено основні аспекти, що уможливають аналіз.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0,5

Узагальнення	Студент/ка чітко та правильно робить узагальнення.	Студент/ка загалом правильно робить узагальнення.	Студент/ка не достатньо правильно робить узагальнення.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення інформації.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0,5
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.		Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
<i>Бали</i>	1		0,5	0
Всього	5 балів			

Тема 2. Актуальні проблеми сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті наукових досліджень. Цивілізаційний та освітологічний підходи як сучасне підґрунтя досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології
(6 год. для ден. форми; 12 год. для заоч. форми навчання).

Завдання. Сформулюйте актуальні проблеми сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті наукових досліджень та визначте критерії, за якими Ви визначали ступінь актуальності проблеми. Заповніть таблицю «Актуальні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти»

Наприклад:

Актуальні проблеми	Критерій
Недостатній рівень сформованості у закладах загальної середньої освіти інклюзивної культури	Якість інклюзивного навчання
Відсутність у закладах загальної середньої освіти посади фахівця, який би здійснював управлінсько-координаційну функцію процесу організації та впровадження інклюзивного навчання	Кадрове забезпечення

Форма подання: список визначених проблем та критеріїв у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Чітке визначення проблем	Всі представлена інформація ретельно підібрана та визначена.	Більшість представленої інформації є чіткою, точною та ретельно підбраною.	Більшість представленої інформації є чіткою та точною, але не ретельно підбраною.	Інформація не є чіткою та структурованою.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Узагальнення	Студент/ка ґрунтовно здійснює аналіз та узагальнення.	Студент/ка здійснює аналіз та узагальнення.	Студент/ка недостатньо здійснює аналіз та узагальнення..	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Грамотність	Грамотичні, орфографічні, лексичні, пунктуаційні помилки відсутні.	Є 1 помилка.	Є 2 і помилки.	Більше 2-х помилок.
<i>Бали</i>	1	0,5	0,25	0

Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
<i>Бали</i>	1	0,5	0
Всього	5 балів		

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Методологія проектування наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти

Тема 3. Методологія педагогіки. Дизайн досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти

(7 год. для ден. форми; 12 год. для заоч. форми навчання).

Завдання:

Розробіть зміст (назва розділів та параграфів; зазначте як пункти: вступ, висновки, додатки та використані джерела) власного магістерського дослідження та обґрунтуйте його.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Нижче стандартів (0 балів)
Інформація	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, є чіткою та точною, але не ретельно підбраною.	Інформація має кілька неточностей або не є чіткою.
Розкриття теми	Творчо розкрито тему та викладено основні аспекти та етапи дослідження.	Розкрито тему та викладено основні аспекти та етапи дослідження.	Викладено деякі аспекти та етапи дослідження.	Не розкрито тему.
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні складові дослідження.	Студент/ка називає основні складові дослідження.	Студент/ка називає деякі основні складові дослідження.	Студент/ка не може точно визначити складові дослідження.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.		Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

Тема 4. Теоретичні та емпіричні методи дослідження (6 год. для ден. форми; 12 год. для заоч. форми навчання).

Завдання.

- розробіть програму власного магістерського дослідження,
- визначте вибірку дослідження,
- підберіть комплекс діагностичних методик.

Форма подання: у вигляді структурованого опису.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Нижче стандартів (0 балів)
Етапи проведення дослідження	Етапи проведення дослідження визначено правильно у повному обсязі.	Етапи проведення дослідження перераховано в логічному порядку, але не у повному обсязі.	Етапи проведення дослідження перераховано, але їх розміщено не в логічному порядку.	Опис проведення дослідження не містить точного переліку етапів.
Вибірка дослідження	Правильно визначено вибірку та повністю обґрунтовано її вибір.	Правильно визначено вибірку та обґрунтовано її вибір.	Правильно визначено вибірку, але не обґрунтовано її.	Неправильно визначено вибірку.
Діагностичний інструментарій	Студент/ка раціонально підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та специфіку діагностики.	Студент/ка правильно підбирає діагностичний інструментарій, враховує вікові особливості та специфіку діагностики.	Студент/ка підбирає діагностичний інструментарій, однак не враховує вікові особливості та/або специфіку діагностики.	Студент/ка не демонструє вміння підбирати діагностичний інструментарій для психологічного обстеження.
Маркери та показники	Студент/ка точно зазначає усі маркери та показники для діагностики.	Студент/ка зазначає усі маркери та показники для діагностики.	Студент/ка зазначає не всі маркери та показники для діагностики.	Студент/ка не зазначає показники і маркери діагностики.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.		Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Аналіз результатів наукових досліджень

Тема 5. Методи статистичної кількісної та якісної обробки результатів дослідження

(7 год. для ден. форми; 14 год. для заоч. форми навчання).

Завдання:

Охарактеризуйте орієнтовні методи (статистичні, кількісно-якісні) обробки результатів Вашого магістерського дослідження та обґрунтуйте їх доцільність застосування.

Форма подання: у вигляді структурованого опису, есе.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Добір методів обробки результатів дослідженні	Студент/ка раціонально підбирає методи обробки результатів власного магістерського дослідження та обґрунтовує їх доцільність застосування.	Студент/ка правильно підбирає методи обробки результатів власного магістерського дослідження та в цілому обґрунтовує їх доцільність застосування.	Студент/ка підбирає методи обробки результатів власного магістерського дослідження, але недостатньо обґрунтовує доцільність застосування.	Студент/ка не демонструє уміння добирати методи обробки результатів власного магістерського дослідження.
<i>Бали</i>	2 бали	1,5 бали	1 бал	0 балів

Узагальнення	Студент/ка ґрунтовно здійснює аналіз та узагальнення. Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку.	Студент/ка здійснює аналіз та узагальнення. Аргументи щодо підтвердження думок подаються у достатньо логічному порядку.	Студент/ка недостатньо здійснює аналіз та узагальнення. Аргументи щодо підтвердження думок подаються нелогічно.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення та аргументації.
<i>Бали</i>	2 бали	1,5 бали	1 бал	0 балів
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.		Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
<i>Бали</i>	1 бал		0,5 бали	0 балів
Всього	5 балів			

Тема 6. Інтерпретація та оформлення результатів наукового дослідження (6 год. для ден. форми; 14 год. для заоч. форми навчання).

Завдання:

Організуйте умовні результати дослідження (задаються викладачем) у таблиці, графіки, діаграми. Інтерпретуйте результати дослідження.

Форма подання: у вигляді діаграм, таблиць, структурованого опису.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або діаграмах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються або є неточними.
<i>Бали</i>	4	3	2	1
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.		Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж на 12 годин від зазначеного часу.
<i>Бали</i>	1		0,5	0
Всього	5 балів			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Базові засади академічного письма

Тема 7. Академічна культура та добросовісність у процесі здійснення наукового дослідження.

Технологія написання наукових робіт. Робота з джерелами

(6 год. для ден. форми; 16 год. для заоч. форми навчання).

Завдання:

Підберіть відповідно до теми магістерського дослідження не менше 20 джерел. Оформіть згідно з правилами оформлення джерельної бази магістерського дослідження: енциклопедії, словники; підручники, навчальні посібники, методичні посібники; статті у наукових збірниках; тези наукових конференцій; інтернет-джерела; іншомовні джерела. Список має містити

джерела за останні 3 роки.

Форма подання: у вигляді списку наукових джерел оформлених згідно з правилами оформлення джерельної бази.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бал)	Відповідає стандартам (0,75 балів)	Наближення до стандартів (0,5 балів)	Нижче стандартів (0 балів)
Розкриття теми	Обранні джерела всебічно розкривають тему дослідження.	Обранні джерела в основному розкривають тему дослідження.	Обранні джерела не достатньо розкривають тему дослідження.	Обранні джерела не розкривають тему дослідження.
Маркери та показники	Студент/ка точно зазначає усі маркери та показники для оформлення джерел.	Студент/ка зазначає усі маркери та показники для оформлення джерел.	Студент/ка зазначає не всі маркери та показники для оформлення джерел.	Студент/ка не зазначає показники і маркери для оформлення джерел.
Експертність	Демонструє достатнє розуміння теми.	Демонструє хороше розуміння теми.	Демонструє добре розуміння частин теми.	Недостатньо розуміє тему.
Технічне оформлення документу	Документ технічно правильно оформлено.	Документ загалом технічно оформлено правильно.	Є декілька помилок у технічному оформленні тексту.	Текст технічно оформлено з великою кількістю помилок.
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.	.	Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
Всього	5 балів			

Тема 8. Наукова доповідь: теорія та практика

(6 год. для ден. форми; 12 год. для заоч. форми навчання)

Завдання 1.

Напишіть анотацію Вашого магістерського дослідження відповідно до наданого зразка.

Підготуйте анотацію до вашої магістерської роботи. Ознайомтесь з вимогами до анотацій магістерських робіт. Приклади анотацій за посиланням <http://studscientist.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/archive>

Вимоги до анотації:

Обсяг анотації – від 1 до 3 сторінок.

Анотація має містити всі структурні елементи: студент, науковий керівник, назва, актуальність дослідження, мета дослідження, завдання, шляхи реалізації мети та завдань досліджень, ключові слова.

Текст має бути набраний у текстовому редакторі MS Word. Поля: ліве, праве, верхнє та нижнє – 2,0 см; абзац – 1,0 см. Шрифт: Times New Roman, кегль – 14 пт, інтервал – 1,5 пт, інтервал між абзацами – 0 пт. 5. Текст потрібно набирати без переносів, із вирівнюванням за шириною сторінки. При наборі тексту необхідно розрізняти символи дефісу (-) і тире (–).

Подайте одним файлом.

Зразок

Бородата Жоана

Науковий керівник:

Мартинчук Олена Валеріївна,
доктор педагогічних наук, доцент

ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА ПРИЙНЯТНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ДОСВІДУ

Актуальність дослідження. Українська освіта наразі перебуває у стані активного реформування. Насамперед, змінюються вимоги до якості навчання, відтак, і до компетентностей педагогічних працівників. Якщо брати до уваги дослідження Організації економічного співробітництва та розвитку щодо залучення та впливу вчителів на навчання, то у розвинутих країнах саме професійні вміння педагогів відіграють значну роль у отриманні високих показників якості освіти (ОЕСР, Міжнародний погляд на викладання та навчання, 2013). Зважаючи на це, зусилля багатьох науковців та освітян спрямовані на визначення вимог до фахових компетентностей учителів як загальної, так і спеціальної освіти. Загальновідомою міжнародною практикою є розроблення професійних стандартів, що визначають спеціалізовані знання, уміння та навички, якими мають володіти спеціальні педагоги для безпечної та ефективною практики.

Однією з необхідних компетентностей, визначеною у професійних стандартах вчителя спеціальної освіти у провідних країнах світу, зокрема у США, є підтримка соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі. Поняття соціально-емоційного розвитку дітей та прийнятної поведінки розглядається у наукових роботах багатьох вітчизняних науковців, зокрема: В. Кравченко, В. Тарасун, М. Дубовик, М. Павленко, Н. Дятленко, О. Ферт, О. Цимбаленко, Т. Скрипник. Однак у цих працях не акцентовано увагу на підтримку та способи впливу на ці сфери у дітей з порушеннями мовлення. В аспекті досліджуваної проблеми важливим є проведене у 2021 році Всеукраїнське дослідження за підтримки ГО «Інститут лідерства, інновацій та розвитку», де було висвітлено тему запровадження у школах соціально-емоційного навчання (СЕН). Більшість респондентів (понад 90%) вважають, що запровадження такого навчання є доцільним та актуальним у наш час (вплив російської агресії на дітей України ще більше підсилює актуальність вищезазначеної проблеми). Відтак, є потреба у реалізації соціально-емоційного навчання не лише для дітей з типовим розвитком, а і для дітей з особливими освітніми потребами. Результати аналітичного огляду «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи «Нова українська школа» (2021) свідчать, що на даному етапі немає необхідної кількості інформації щодо підтримки цих навичок у дітей з порушеннями мовлення. Проте, аналіз міжнародного досвіду, зокрема стандартів професійної підготовки вчителів спеціальної освіти в США, свідчить про наявність певної системи впливу на соціально-емоційний розвиток та прийнятну поведінку дітей вчителем у процесі навчання.

Варто зазначити, що поняття прийнятної поведінки дітей не має чіткого визначення у вітчизняній науково-методичній літературі і розглядається лише у матеріалах ЮНІСЕФ в Україні з погляду батьків, зокрема, всі публікації (буклети, посібники, рекомендації, статті) спрямовані на застосування рекомендацій лише в умовах батьки – дитина. Тоді як за кордоном є досвід використання способів впливу на прийнятну поведінку у середовищі закладу освіти. Наприклад, у США, штаті Огайо у 2021 році було створено Керівництво для вчителів щодо критеріїв визначення прийнятної поведінки, правил поводження з дітьми, які мають порушення, та підібрано універсальні методи впливу на поведінку під час навчального процесу.

Зважаючи на актуальність проблеми, в Україні існує потреба у розробленні рекомендацій щодо підтримки соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки учнів з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовлення, в інклюзивному освітньому середовищі.

Дослідження виконується у межах реалізації наукової теми кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка «Професійний профіль спеціального педагога у контексті забезпечення якості інклюзивної освіти» (2021-2026 р.р.)

Мета дослідження: виявити тенденції забезпечення підтримки соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки у дітей з порушеннями мовлення в інклюзивному просторі на основі порівняння міжнародного та українського досвіду й окреслити шляхи впровадження набутого зарубіжного досвіду у вітчизняну освітню практику.

Відповідно до мети визначено такі **завдання:**

1. Здійснити теоретичний аналіз зарубіжних професійних стандартів та профілів фахівців зі спеціальної освіти.
2. Здійснити аналіз змістово-методичного забезпечення підтримки соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки учнів з порушеннями мовлення і з'ясувати її особливості та компоненти.
3. Визначити схожі та відмінні тенденції ефективної підтримки соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки учнів з порушеннями мовлення в Україні та за кордоном.
4. Дослідити український досвід підтримки соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки учнів з порушеннями мовлення на основі аналізу результатів анкетування вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти.
5. На основі порівняльного аналізу досвіду США та України розробити методичні рекомендації щодо організації та забезпечення підтримки соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки учнів з порушеннями мовлення у вітчизняних закладах освіти.

Шляхами реалізації мети та завдань дослідження є: теоретичний аналіз зарубіжних професійних стандартів та профілів фахівців зі спеціальної освіти, психолого-педагогічної літератури щодо підтримки прийнятної поведінки та соціально-емоційного розвитку в Україні та за кордоном; компаративний аналіз вітчизняних та зарубіжних праць з метою визначення схожих та відмінних тенденцій ефективної підтримки соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки учнів з порушеннями мовлення в Україні та за кордоном; опитування вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти задля дослідження українського досвіду підтримки соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки учнів з порушеннями мовлення в інклюзивному освітньому середовищі; узагальнення та інтерпретація результатів анкетування за допомогою кількісно-якісної обробки та контент-аналізу; узагальнення результатів компаративного аналізу та анкетування з метою розроблення методичних рекомендацій для організації та забезпечення підтримки соціально-емоційного розвитку та прийнятної поведінки дітей з порушеннями мовлення в інклюзивному освітньому просторі; узагальнення та інтерпретація результатів анкетування за допомогою кількісно-якісної обробки та контент-аналізу

Ключові слова: компаративний аналіз, професійний стандарт, професійний профіль, соціально-емоційний розвиток, прийятна поведінка, інклюзивне освітнє середовище, учні з порушеннями мовлення, соціально-емоційне навчання, спеціальний педагог/вчитель спеціальної освіти.

Форма подання: у вигляді структурованого опису.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Розкриття теми	Зміст анотації повністю відповідає темі дослідження	Зміст анотації повністю відповідає темі дослідження	Зміст анотації не повністю відповідає темі дослідження	Зміст анотації не відповідає темі дослідження
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0

Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів описано..	Структурні елементи не описані або більшість з них не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.		Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
<i>Бали</i>	1		0,5	0
Всього	5 балів			

Завдання 2.

Підготуйте електронну презентацію з теми Вашого магістерського дослідження відповідно до технічних, змістовних та корпоративних вимог. У презентації розкрийте актуальність, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, теоретико-методологічні засади дослідження, дизайн (програму) дослідження.

Форма подання: у вигляді презентації.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані або більшість з них не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дизайн презентації	Презентація повністю оформлена відповідно до технічних, змістовних та корпоративних вимог, демонструє творчий підхід студента до її оформлення	Презентація повністю оформлена відповідно до технічних, змістовних та корпоративних вимог.	Презентація оформлена відповідно до змістовних та корпоративних вимог, є незначні порушення в її візуальному оформленні	Порушено вимоги до оформлення презентації
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Дотримання дедлайна	Робота подана відповідно до зазначеного дедлайна.		Робота подана із запізненням до 24 год. від зазначеного часу.	Робота подана із запізненням більше ніж 24 години від зазначеного часу.
<i>Бали</i>	1		0,5	0
Всього	5 балів			

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Актуальні проблеми наукових досліджень у спеціальній та інклюзивній освіті	Правильна відповідь на тестове завдання	25 балів
МКР 2	Методологія психолого-педагогічного дослідження	Правильна відповідь на тестове завдання	25 балів
МКР 3	Аналіз результатів наукових досліджень	Правильна відповідь на тестове завдання	25 балів
МКР 4	Базові засади академічного письма	Дотримання вимог до написання академічного тексту	25 балів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення – письмова: тестові питання закритої та відкритої форми в системі електронного навчання Київського університету імені Бориса Грінченка (в ЕНК «Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній та інклюзивній освіті»)

Типи питань

1. 10 закритих тестових питань теоретичного рівня – правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 1 бал. Максимум 10 балів за правильну відповідь на кожне питання.
2. 5 закритих тестових питань аналітичного рівня – правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 3 бали. Максимум 15 балів за правильну відповідь на кожне питання.
3. 3 відкриті тестові питання, що передбачають вирішення практичного завдання – правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 5 балів. Максимум 15 балів за правильну відповідь на кожне питання.

Критерії оцінювання:

Питання першого типу.

У відповіді студента оцінюється правильність відповіді.

Питання другого типу.

У відповіді студента оцінюється вміння критично мислити та здійснювати аналіз проблеми.

Питання третього типу.

У відповіді студента оцінюється орієнтація на знання з курсу (2 бали), обґрунтованість відповіді з опорою на теоретичні знання курсу (2 бали) та творчий підхід до розв'язання завдання (1 бал).

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Теоретичні питання

1. Обґрунтуйте культурно-історичні передумови виникнення спеціальної педагогіки як науки.
2. Обґрунтуйте культурно-історичні передумови виникнення інклюзивної педагогіки як науки.
3. Обґрунтуйте культурно-історичні передумови виникнення спеціальної психології як науки.
4. Обґрунтуйте історико-культурні передумови розвитку спеціальної та інклюзивної педагогіки і спеціальної психології в Україні.
5. Визначте цивілізаційні, освітологічні та філософські детермінанти становлення і розвитку вітчизняної спеціальної та інклюзивної педагогіки і спеціальної психології.
6. Охарактеризуйте спеціальну та інклюзивну освіту як соціальний та освітній феномен у теоретичних і практико-орієнтованих дослідженнях українських та зарубіжних науковців.
7. Охарактеризуйте науково-теоретичні і прикладні завдання сучасної спеціальної педагогіки, інклюзивної педагогіки та спеціальної психології.
8. Охарактеризуйте поняття про наукову парадигму та її основні аспекти: епістемічний (смысловий, когнітивний) та соціальний.
9. Охарактеризуйте етапи розвитку спеціальної педагогіки: допарадигмальний, етап панування парадигми (етап «нормальної» науки, криза нормальної науки, етап наукової революції (зміни парадигм)).
10. Охарактеризуйте актуальні проблеми сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті реалізації наукових досліджень.
11. Охарактеризуйте цивілізаційний підхід як сучасне підґрунтя фундаментальних і прикладних досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології.
12. Охарактеризуйте освітологічний підхід як сучасне підґрунтя фундаментальних і прикладних досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології.
13. Охарактеризуйте методологію спеціальної педагогіки.
14. Охарактеризуйте поняття «дизайн дослідження». Визначте етапи проектування наукового дослідження у галузі спеціальної та інклюзивної освіти.
15. Охарактеризуйте методологічний апарат дослідження.
16. Обґрунтуйте та охарактеризуйте етапи наукового дослідження.
17. Охарактеризуйте специфіку застосування пілотного дослідження.
18. Охарактеризуйте специфіку проведення констатувального експерименту.
19. Охарактеризуйте специфіку проведення формувального експерименту.
20. Обґрунтуйте сутність джерел інформації та їх використання в науково-дослідній роботі.
21. Обґрунтуйте сутність та значення методів первинної статистичної обробки результатів дослідження.

22. Обґрунтуйте сутність та значення застосування методів вторинної статистичної обробки результатів дослідження.
23. Обґрунтуйте форми подання результатів дослідження.
24. Охарактеризуйте класифікацію методів наукового дослідження.
25. Охарактеризуйте особливості підготовки й написання наукового тексту.
26. Охарактеризуйте основні жанри наукового мовлення.
27. Охарактеризуйте поняття академічної доброчесності та академічної культури у процесі реалізації наукових досліджень.
28. Охарактеризуйте норми дотримання академічної доброчесності викладачами, науковими працівниками та здобувачами освіти.
29. Охарактеризуйте види порушень академічної доброчесності.

Аналітичні питання

1. Проаналізуйте чинники, які впливають на диференціацію предметного змісту наук про навчання, виховання, розвиток та соціалізацію дітей з порушеннями психофізичного розвитку / дітей з особливими освітніми потребами.
2. Проаналізуйте закономірності, наслідки та значення історико-культурних явищ та процесів в Україні для визначення об'єкта та предмета досліджень у галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
3. Окресліть тенденції і національні особливості поступу спеціальної педагогіки та спеціальної психології в Україні в контексті суспільно-політичних, соціально-економічних та соціокультурних змін.
4. Визначте взаємозалежність розвитку спеціальної педагогіки і спеціальної психології від державних та суспільних інститутів на різних етапах історії України.
5. Окресліть прогресивні національні тенденції в науці та практиці навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами (XX століття) на основі аналізу історико-педагогічних досліджень.
6. Окресліть прогресивні сучасні національні тенденції в науці та практиці навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами на основі аналізу сучасних досліджень українських науковців.
7. Проаналізуйте проблему становлення інтегративної парадигми спеціальної педагогіки, що розглядає наявні наукові парадигми: матеріалістичну (фізіологічну) і гуманістичну не як конкуруючі, а як взаємодоповнюючі шляхи отримання нових знань про людину.
8. Проаналізуйте соціальний запит на наукові дослідження у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки і психології.
9. Проаналізуйте актуальні проблеми сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті реалізації Концепції Нової української школи, упровадження Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, розвитку інклюзивної освіти, євроінтеграційних процесів, які відбуваються у суспільстві тощо.
10. Проаналізуйте особливості використання цивілізаційного підходу як методологічної засади досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології.

11. Проаналізуйте кількісні та якісні методи дослідження у галузі спеціальної та інклюзивної освіти.
12. Здійсніть порівняльний аналіз наукового та літературного стилю мовлення.
13. Здійсніть порівняльний аналіз первинної та вторинної наукової інформації.
14. Здійсніть порівняльний аналіз понять «тези» та «анотація».
15. Здійсніть порівняльний аналіз представлення результатів наукових досліджень у вигляді статті та тез.
16. Здійсніть порівняльний аналіз представлення результатів наукових досліджень у вигляді реферату та магістерської роботи.
17. Здійсніть порівняльний аналіз фундаментальних та прикладних досліджень.
18. Проаналізуйте необхідні умови вдалого виступу на науковій конференції.
19. Проаналізуйте основні вимоги до реферування та цитування літератури.
20. Проаналізуйте особливості написання висновків до магістерської роботи (до розділів та загальних).
21. Проаналізуйте педагогічну технологію оцінювання ефективності нових методів навчання та виховання.
22. Проаналізуйте специфічні особливості теоретичного та емпіричного дослідження.
23. Проаналізуйте спільне та відмінне експериментальної та контрольної груп досліджуваних.
24. Проаналізуйте спільне та відмінне наукової доповіді та публічного виступу.
25. Проаналізуйте структуру написання наукової (магістерської) роботи.
26. Проаналізуйте умови застосування анкетування в педагогічних дослідженнях.
27. Проаналізуйте умови застосування якісно-кількісного аналізу, визначення рівнів сформованості.
28. Проаналізуйте умови застосування обрахування середніх арифметичних у ході первинної математичної обробки результатів дослідження.
29. Проаналізуйте умови застосування кругових та стовпчикових діаграм у ході аналізу та інтерпретації результатів дослідження.
30. Визначте спільне та відмінне між поняттями «плагіат» та «академічний плагіат».

Практичні питання

1. Визначте об'єкт, предмет, мету, гіпотезу та завдання дослідження до запропонованої теми дослідження.
2. Визначте етапи емпіричного дослідження та охарактеризуйте необхідну вибірку досліджуваних (обсяг, кількість груп та їх специфіка) щодо запропонованої теми дослідження.
3. Оформіть публікації згідно з національним стандартом ДСТУ 8302: 2015.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7.1. Навчально-методична картка дисципліни

«Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній та інклюзивній освіті»

Разом (денна форма): 120 годин: 16 годин – лекції, 16 години – семінарські заняття, 50 годин – самостійна робота, 30 годин – семестровий контроль, 8 годин – модульні роботи.

Модулі	Модуль I		Модуль II		Модуль III		Модуль IV	
Назва модуля	Історико-культурні передумови розвитку наук про навчання, виховання, розвиток і соціалізацію осіб з обмеженими можливостями. Актуальні проблеми наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти		Методологія проектування наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти		Аналіз результатів наукових досліджень		Базові засади академічного письма	
Кількість балів за модуль	64 (бали)		59(балів)		59 (балів)		64 (бали)	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій (1 бал за відвідування)	Спец. педагогіка, психологія у контексті розвитку науки. Історико-культ. передумови розвитку спец. та інкл. педагогіки і спец. психології в Україні (1 б.)	Акт. проблеми сучасної спец. та інклюзивної освіти у контексті наук. досліджень. Цивілізаційний та освітологіч. підходи як сучасне підґрунтя досліджень (1 б.)	Методологія педагогіки. Дизайн досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти (1 б.)	Теоретичні та емпіричні методи дослідження (1 б.)	Методи статистичної, кількісної та якісної обробки результатів дослідження (1 б.)	Інтерпретація та оформлення результатів психолого-педагогічного дослідження (1 б.)	Академічна культура та доброчесність у процесі здійснення наукового дослідження. Технологія написання наукових робіт. Робота з джерелами (1 б.)	Наукова доповідь: теорія та практика (1 б.)

Семінарські заняття (1 бал за відвідування)	Спец. педагогіка, психологія у контексті розвитку науки. Історико-культ. передумови розвитку спец. та інкл. педагогіки і спец. психології в Україні (1 б.)	Акт. проблеми сучасної спец. та інклюзивної освіти у контексті наук. досліджень. Цивілізаційний та освітологіч. підходи як сучасне підґрунтя досліджень (1 б.)	Методологія педагогіки. Дизайн досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти (1 б.)	Теоретичні та емпіричні методи дослідження (1 б.)	Методи статистичної, кількісної та якісної обробки результатів дослідження (1 б.)	Інтерпретація та оформлення результатів психолого-педагогічного дослідження (1 б.)	Технологія написання наукових робіт. Робота з джерелами (1 б.)	Наукова доповідь: теорія та практика (1 б.)
Робота на сем. занятті	10 (балів)	10 (балів)	10 (балів)	10 (балів)	10 (балів)	10 (балів)	10 (балів)	10 (балів)
Самостійна робота	10(балів)	5(балів)	5 (балів)	5 (балів)	5 (балів)	5 (балів)	5 (балів)	10 (балів)
Види поточного контролю	Модульний контроль 1 (25 балів)		Модульний контроль 2 (25 балів)		Модульний контроль 3 (25 балів)		Модульний контроль 4 (25 балів)	
	Екзамен коефіцієнт $k=246/60=4,1$							

7.2. Навчально-методична картка дисципліни

«Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній та інклюзивній освіті»

Разом (заочна форма): 120 годин: 8 годин – лекції, 8 години – семінарські заняття, 104 годин – самостійна робота.

Модулі	Модуль I		Модуль II		Модуль III		Модуль IV	
Назва модуля	Історико-культурні передумови розвитку наук про навчання, виховання, розвиток і соціалізацію осіб з обмеженими можливостями. Актуальні проблеми наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти		Методологія проектування наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти		Аналіз результатів наукових досліджень		Базові засади академічного письма	
Кількість балів за модуль	52 (бали)		47 (балів)		47 (балів)		52 (бали)	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій (1 бал за відвідування)	Спец. педагогіка, психологія у контексті розвитку науки. Історико-культ. передумови розвитку спец. та інкл. педагогіки і спец. психології в Україні (1 б.)		Методологія педагогіки. Дизайн досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти (1 б.)		Методи статистичної, кількісної та якісної обробки результатів дослідження (1 б.)		Академічна культура та доброчесність у процесі здійснення наукового дослідження. Технологія написання наукових робіт. Робота з джерелами (1 б.)	

Семінарські заняття (1 бал за відвідування)		Акт. проблеми сучасної спец. та інклюзивної освіти у контексті наук. досліджень. Цивілізаційний та освітологічний підходи як сучасне підґрунтя досліджень (1 б.)		Теоретичні та емпіричні методи дослідження (1 б.)		Інтерпретація та оформлення результатів психолого-педагогічного дослідження (1 б.)		Наукова доповідь: теорія та практика (1 б.)
Робота на сем. занятті		10 (балів)		10 (балів)		10 (балів)		10 (балів)
Самостійна робота	10(балів)	5(балів)	5 (балів)	5 (балів)	5 (балів)	5 (балів)	5 (балів)	10 (балів)
Види поточного контролю	МКР 1 (25 балів)		МКР 2 (25 балів)		МКР 3 (25 балів)		МКР 4 (25 балів)	
	Екзамен коефіцієнт: $k=198/60=3,3$							

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методичні поради молодим науковцям. Київ–Вінниця, 2008. 308 с. URL : http://ipf.tnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/09/Goncharenko_pedagogicheskie_issledovaniya_metodologiches.pdf
2. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка. 2020. 226 с. URL : <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Osnovy-naukovykh-doslidzhen-Pan-kiv-Malska.pdf>
3. Методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту магістерської роботи для здобувачів спеціальності 016 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія (освітній рівень: другий магістерський) / Укл.: О.В. Мартинчук, Т.В. Скрипник, Н.А. Лопатинська, Н.М. Бабич; О.П. Таран. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка. 2022.117 с. URL: https://fprsso.kubg.edu.ua/images/2022-2023/KSIO/navch_medod_robota/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94.%D0%A0%D0%95%D0%9A%D0%9E%D0%9C.%D0%94%D0%9B%D0%AF%D0%9C%D0%90%D0%93%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%86%D0%92_%D0%9E%D0%9F_%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F_2.pdf
4. Методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту магістерської роботи для здобувачів спеціальності 016 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми 016.00.02 Втручання при аутизмі (освітній рівень: другий магістерський) / Укл.: О.В. Мартинчук, Т.В. Скрипник, Н.А. Лопатинська, О.П. Таран. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка. 2022.114 с. URL: https://fprsso.kubg.edu.ua/images/2022-2023/KSIO/navch_medod_robota/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94.%D0%A0%D0%95%D0%9A%D0%9E%D0%9C.%D0%94%D0%9B%D0%AF%D0%9C%D0%90%D0%93%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%86%D0%92_%D0%9E%D0%9F_%D0%92%D0%A2%D0%A0%D0%A3%D0%A7%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%D0%9F%D0%A0%D0%98_%D0%90%D0%A3%D0%A2%D0%98%D0%97%D0%9C%D0%86.pdf
5. Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Київського університету імені Бориса Грінченка. Режим доступу: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/naka_z_898_26.12.2019.pdf
6. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підруч. для магістрів спец. «Педагогіка вищої школи». Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Рівне: Волинські обереги, 2013. 359 с. (бібліотека університету).

7. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с. URL : https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/Academic_Writing_Course.pdf
8. Янкович О. Розвиток методів педагогічних досліджень в Україні в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Методологія сучасних наукових досліджень: збірник наукових праць. Харків, 2023. С. 451-455. URL : http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/29555/1/Jankovuch_Metodolog_doslidz.pdf

Додаткова:

1. Бондар В., Зороверх В. Інтерпретація еволюції спеціальної освіти: зародження, становлення, розвиток (до десятиріччя Інституту спеціальної педагогіки АПН України). 2004. № 1. С. 2-10.
2. Ісаєва О. Історико-педагогічні аспекти розвитку спеціальної освіти в незалежній Україні. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2020. № 16.
URL : <https://spp.org.ua/index.php/journal/article/view/148/137>
3. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Професіонал. 2005.
4. Калюжна Є. М. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник. Київ: ІПК ДСЗУ. 2019. 136 с. URL : https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/2-Posibnyk_Kaliuzhna-2019.pdf
5. Колупаєва А. А. Проблеми спеціальної освіти дітей з особливими потребами в Україні. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*: збірник наукових праць. 2004. №1 (3).
URL : <http://ap.uu.edu.ua/article/389>
6. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики. К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
7. Кравченко І. В. Історико-педагогічні аспекти розвитку спеціальної освіти в Україні. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 1 (55). С. 364-370.
8. Лавриченко Н. М. Методологія наукових досліджень: педагогіка. Суми, 2018. 56 с. URL : <https://cutt.ly/jZQK1Zw>
9. Мартинчук О. В. Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. 2016. Вип. 7, т. 1. С. 260-280. URL : <https://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/martinchuk-ov-stanovlennja-i-rozvitok-inkluzivnoi-pedagogiki-jak-galuzi-pedagogichnogo-znannja.html>
10. Мартинчук О. В. Інклюзивна освіта: освітологічний контекст. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки* : зб. навч. праць. 2016. № 3 (54). С. 146-151.
URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15260/1/O_Martynchuk_NV_MN_YVOS_PN_3_54_IL.pdf
11. Мартинчук О. В. Інклюзивна педагогіка в контексті розвитку сучасного наукового знання про освіту. *Освітологія. Oswiatologia* 2016. № 5. С. 147-

151. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16504/1/O_Martynchuk_O_UPNC_KSPKIO_IL.pdf
12. Мартинчук О. В. Підготовка фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища : монографія / О. В. Мартинчук. К.: Вид-во учбової літератури, 2018. 420 с.
13. Мартинчук О. В. *Спеціальна педагогіка*: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / О. В. Мартинчук, І. М. Маруненко, К. В. Луцько та ін.; за ред. О. В. Мартинчук. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018. 364 с. (в бібліотеці університету)
14. Мінтій І. С., Вакалюк Т. А., Іванова С. М. Використання інформаційно-цифрових технологій для оцінювання результативності досліджень: результати констатувального експерименту. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Випуск 47. С. 309–315. URL : <https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/6599/1/59.pdf>
15. Математична статистика : навч. посіб. / С. М. Григулич, В. П. Лісовська, О. І. Макаренко та ін. К.: КНЕУ 2015. 203 с. URL : https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/17627/mat_stat.pdf?sequence=3&isAllowed=y
16. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. URL : https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf
17. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. 2016. URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
18. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с. URL : <https://cutt.ly/rCuvEMn>
19. Огнев'юк В. О. Філософія освіти та її місце в структурі наукових досліджень феномену освіти. *Освітологія. Oswiatologia : пол.-укр. щорічник укр.-пол.*; Київ : Едельвейс, 2012. Вип. 1. С. 69-75.
20. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку: монографія. К.: Знання України, 2003. 450 с.
21. Освітологія: витоки наукового напрямку: монографія / За ред. В. О. Огнев'юка. К.: ВП «Едельвейс», 2012. 336 с.
22. Порошенко М. Інклюзивна освіта: навч. посібник. К.: Тов. «Агенство «Україна», 2019. 300 с.
23. Руденко В. М. Математична статистика: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 304 с. URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudenko_Volodymyr/Matematychna_statystyka.pdf
24. Руденко В., Руденко Н. Об'єкт і предмет педагогічних досліджень у методологічних системах України і Польщі. *Інноватика у вихованні*. 2022. Вип. 15. С. 102-123. URL : <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/437/386>

25. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання. Київ. Видавничий дім «ЕКМО», 2010. 362 с.
26. Сисоєва С. О. Освіта як об'єкт дослідження. *Шлях освіти: науково-методичний журнал*. К. : Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Асоціація працівників гімназій і ліцеїв України. 2011. № 2. С. 5-11.
27. Скрипник Т. В., Мартинчук О. В., Супрун Г. В., Криваковська Р. В. Особливості партнерства між фахівцями закладу освіти та батьками дитини з особливими освітніми потребами. *Наукові перспективи: журнал*. 2022. № 6(24). С. 514-527.
URL: https://www.researchgate.net/publication/362404997_ISSN_print_2708-7530
28. Скрипник Т., Мартинчук О., Софій Н., Бабич Н. Координація команди супроводу дітей з особливими освітніми потребами в аспекті управлінської діяльності. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2023. Вип. 22. С. 103-119. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=xAoWZegAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=xAoWZegAAAAJ:axFR9aDTf0C
29. Скрипник Т., Мартинчук О., Софій Н., Тищенко Л. Координатор інклюзивного навчання як виклик для української освітньої системи. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. 2023. Вип. 8. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=xAoWZegAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=xAoWZegAAAAJ:PVjk1bu6vJQC
30. Скрипник Т. В., Таран О. П., Мельник В. М. Алгоритм формування письма в учнів з розладами аутистичного спектра. *Correction and rehabilitation innovations: implementation of European experience : Scientific monograph*. «Baltija Publishing», Латвія, Рига, Латвія. 2023. С. 247-261. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45857/>
31. Таблиці функцій та критичних точок розподілів. Розділи: Теорія ймовірностей. Математична статистика. Математичні методи в психології / Укл: М. М. Горонескуль. Х.: УЦЗУ, 2009. 90 с.
URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/1530/1/Tablici.pdf>
32. Таран О. П. Дослідження професійної готовності студентів психолого-педагогічних спеціальностей до роботи з дітьми. *Педагогічний процес: теорія та практика* (3(62)). 2018. С. 8-83.
URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25613/1/O_Taran_PPTT_NJ_3%20862%29_IL_KSPKIO.PDF
33. Таран О. П. Методичні аспекти дослідження мовної картини світу дітей 5–7 років. *Теорія і практика сучасної психології*, Т. 2 (5). 2019. С. 152-156.
URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30582/2/O_Taran_TPSP_5_2019.pdf

34. Таран О. П., Нізовська Ю. Ю. Теоретико-методичні аспекти дослідження полімодального сприймання у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*, 2 (80). 2021. С. 140-144. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/38869/1/O_Taran_Yu_Hizovska_N_HCPN_80_IL_KSIO.pdf
35. Таран О. П., Лахно А. О. Мотиваційний компонент психологічної готовності майбутніх фахівців спеціальної освіти до навчання дітей з аутизмом. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 47. С. 105-112. URL : <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/47/20.pdf>
36. Таран О. П. Теоретико-прикладні засади арт-супроводу родин, які виховують дітей з розладами аутистичного спектра, в умовах абілітаційних таборів. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 58. Том 1. С. 94-99. URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2023/58/part_1/19.pdf
37. Таранченко О.М. Генезис національної системи освіти осіб з порушеннями слуху. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка. Інститут спеціальної педагогіки НАПН України. Київ, 2015.
38. Таранченко О.М. Розвиток системи освіти осіб з порушеннями слуху в контексті поступу вітчизняної науки та практики: монографія / О.М. Таранченко. К. : О.Т. Ростунов, 2013. 483 с.
39. Таранченко О.М. Інклюзивна освіта : від основ до практики: монографія / А.А. Колупаєва, О. М. Таранченко. К.: ТОВ«АТОПОЛ», 2016. 152 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
40. Українська спеціальна педагогіка в персоналіях : навч. посіб. / За заг. ред. В.І. Бондаря, В.М. Синьова. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 428 с.
41. Цюняк О. П. Імплементация принципів академічної доброчесності у закладах вищої освіти. Академічні студії. Серія «Педагогіка». 2022. Вип. 1. С. 216-220. URL : <http://academstudies.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/322/306>
42. Янкович О. Методи наукових досліджень у педагогіці та медсестринстві в Республіці Польща. *Методологія сучасних досліджень*: збірник наукових праць Харків, 2022. С. 25-27. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/26859/1/Ajnkovuts.pdf>
43. Martynchuk O. Investigation of professional-personal readiness of future special teachers for inclusive education. *Social inclusion in the Special Education. Student-Teacher-Environment*. Wydawnictwo Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, 2018. P. 87–103. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25035/1/O_Martynchyk_IOPPROF_STFIE_KSPKIO.pdf
44. Martynchuk O.V., Skrypnyk T.V., Sofiy N.Z., Naida J.M. Inclusive education in Ukraine within the context of european values and guiding principles in a field of education for children with special educational needs. *Inclusive education*

- Unity in diversity*: monograph / ed. by J. Głodkowska. Warszawa: Wydawnictwo akademii pedagogiki specjalnej, 2020. P. 200-218. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32843/1/Martynchuk_Skrypnyk_inclusive_education_IL.pdf
45. Martynchuk O., Skrypnyk T., Sofiy N., Bahdanovich Hanssen N. Inclusive education in Ukraine – tension between policy and practice. *Dialogues between Northern and Eastern Europe on the Development of Inclusion. Theoretical and Practical Perspectives* / Edited By Natallia Bahdanovich Hanssen, Sven-Erik Hansén, Kristina Ström. London: Routledge, 2021. P.148-167. URL : <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780367810368-13/inclusive-education-ukraine-olena-martynchuk-tetiana-skrypnyk-natalia-sofiy-natallia-bahdanovich-hanssen>
46. Martynchuk O., Skrypnyk T., Sofiy N. Current Trends in the Training of Specialists in Special Education to Understand and Meet the Educational Needs of Pupils with SEN in the Context of Building the New Ukrainian School. *Progress in Education*. 2022. № 72. P. 33-64. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41599/1/O_Martynchuk_T_Skrypnyk_N_Sofiy_CTTSSSEUMENPSENCBNUS_KSIO.pdf
47. Martynchuk O., Skrypnyk T., Sofii N., Babych N., Kangas J., Harju-Luukkainen H. Family-Professional Collaboration in Early Childhood Education and Care in Ukrainian Policy. *Interprofessional and Family-Professional Collaboration for Inclusive Early Childhood Education and Care*. Springer International Publishin, 2023. URL : https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-34023-9_12
48. Odiljonova G., Ilhomjon K. Scientific Research Methods of Pedagogical Science. *Formation Of Psychology And Pedagogy As Interdisciplinary Sciences*. 2022. Vol. 1 No. 9. P. 56-58. (in English). URL : <http://interonconf.net/index.php/fop/article/view/402/356>
49. Taranchenko O., Kolupayeva A., Danilavichute E. Special Education Today in Ukraine/ *Special Education International Perspectives: Practices Across the Globe* (Advances in Special Education, Volume 28) Emerald Group Publishing Limited, 2014. Pp.311 – 351 Series ISSN: 0270-4013 www.emeraldinsight.com/

9. Додаткові ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL : <http://www.mon.gov.ua>
2. Офіційний сайт Національної академії наук України. URL : <http://www.nas.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

10. Ресурси для неформальної освіти

1. Академічна доброчесність в університеті: онлайн курс. НаУКМА-онлайн та ГО ЕліБУКР за підтримки фонду Відродження. (3 годин). URL : <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>

Курси розміщені на платформі Ed-Era.com.

2. Онлайн-курс «Ключові уміння 21-го століття» (5 годин). Сертифікат. URL: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:British_Council+BC1+2020/about
3. Онлайн-курс "Академічна доброчесність" (4 години) Сертифікат. URL : <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>

Курси розміщені на платформі Prometheus

4. Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів (60 годин). Сертифікат. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2/about
5. Онлайн-курс: "Наукова комунікація в цифрову епоху" (90 годин) Сертифікат. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UKMA+SCDA101+2020_T1/about
6. Онлайн-курс: "Критичне мислення для освітян" (5 тижнів\ 30 годин) Сертифікат. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3/about
7. Онлайн-курс: "Дизайн-мислення для інновацій" (5 тижнів) Сертифікат. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DTI101+2017_T3/about
8. Онлайн-курс: "Візуалізація даних" (5 тижнів) Сертифікат. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/DV101/2016_T3/about

ДОДАТКИ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1.

Історико-культурні передумови розвитку наук про навчання, виховання, розвиток і соціалізацію осіб з обмеженими можливостями. Актуальні проблеми наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти

Семінарське заняття 1

Спеціальна та інклюзивна педагогіка, спеціальна психологія у контексті розвитку науки. Історико-культурні передумови розвитку спеціальної та інклюзивної педагогіки і спеціальної психології в Україні.

1. Питання для дискусії

Охарактеризуйте науково-теоретичні і прикладні завдання сучасної спеціальної педагогіки. З чим пов'язана зміна наукової парадигми на сучасному етапі розвитку науки про навчання, виховання, розвиток і соціалізацію осіб з особливими освітніми потребами.

Форма подання: структурована усна відповідь.

2. Завдання на узагальнення знань.

Охарактеризуйте історико-культурні передумови становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології в Україні на її різних історичних етапах.

Визначте об'єкт, предмет і завдання таких наукових галузей, як:

- дефектологія на етапі панування матеріалістичної парадигми (на етапі нормальної науки);
- спеціальна педагогіка на сучасному етапі її розвитку;
- спеціальна психологія на сучасному етапі її розвитку;
- інклюзивна педагогіка на сучасному етапі її розвитку.

Форма подання: структурована усна відповідь.

3. Практичне завдання за результатами самостійної роботи.

Презентуйте результати аналізу статті про історичний контекст розвитку науки про навчання, виховання, розвиток і соціалізацію осіб з обмеженнями функціонування / особливими освітніми потребами (пошукові системи: Google Академія, Scopus, Web of Science),.

Форма подання: виступ з доповіддю (до 3 хв.).

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Позиція під час дискусії	Виклад позиції демонструє глибоке розуміння питання, що винесено на дискусію.	Виклад позиції демонструє достатньо чітке розуміння питання, що винесено на дискусію.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції студента щодо питання, винесеного на дискусію.	Позиція автора відсутня.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Розкриття теми	Грунтовно і творчо розкрито тему.	Достатньо повно розкрито тему.	Не достатньо розкрито тему.	Не розкрито тему.

<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Узагальнення знань	Студент/ка правильно та лаконічно робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка на достатньому рівні робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка не достатньо узагальнює та презентує розуміння теми.	Завдання не виконано.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Робота на практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений/на до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Семінарське заняття 2

Актуальні проблеми сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті наукових досліджень. Цивілізаційний та освітологічний підходи як сучасне підґрунтя досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної педагогіки, спеціальної психології.

1. *Завдання на узагальнення знань за результатами самостійної роботи.*

Робота в мікрогрупі. Сформулюйте актуальні проблеми сучасної спеціальної та інклюзивної освіти у контексті наукових досліджень; назвіть критерії, за якими Ви визначали ступінь актуальності проблеми; проранжуйте визначені Вами проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти за їх значущістю.

Окресліть сучасні прогресивні національні тенденції в науці та практиці навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами.

Визначте дослідження у галузі спеціальної та інклюзивної освіти, які ґрунтуються на цивілізаційному та освітологічному підходах.

Презентуйте свої напрацювання групі.

Форма подання: структурована відповідь.

2. *Питання для роздуму.*

Над розв'язанням якої проблеми Ви би хотіли працювати у процесі реалізації магістерського дослідження? Поясніть свій вибір. Подумайте, чи є у Вас ресурси та можливості для роботи над розв'язанням визначеної Вами проблеми.

Форма подання: структурована усна відповідь.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Визначення важливої інформації	Студент/ка називає всі головні аспекти проблематики, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає основні аспекти проблематики, в цілому дотримуючись логіки під час ранжування	Студент/ка називає деякі основні аспекти проблематики.	Студент/ка не може точно визначити основні проблеми.
Бали	2	1,5	1	0
Визначення фактів	Студент/ка точно назвав/а усі критерії, відповідно до яких визначено ступінь актуальності проблеми, та надав/ла обґрунтоване пояснення	Студент/ка назвав/а критерії, відповідно до яких визначено ступінь актуальності проблеми, та надав/ла загалом обґрунтоване пояснення	Студент/ка назвав/а окремі критерії, відповідно до яких визначено ступінь актуальності проблеми.	Студент/ка має труднощі з визначенням критеріїв, відповідно до яких визначено ступінь актуальності проблеми
Бали	2	1,5	1	0
Узагальнення знань	Студент/ка правильно та лаконічно робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка на достатньому рівні робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка не достатньо узагальнює та презентує розуміння теми.	Завдання не виконано.
Бали	1	0,75	0,5	0
Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений/на до заняття
Бали	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Змістовий модуль 2.

Методологія проектування наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти

Семінарське заняття 3

Дизайн дослідження у галузі спеціальної та інклюзивної освіти

1. *Індивідуальне завдання на узагальнення знань, яке виконується до семінарського заняття.*

Опрацюйте один автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальностей 13.00.03 Корекційна педагогіка, 19.00.08 Спеціальна психологія, 016 Спеціальна освіта (на вибір студента). Складіть план-схему опрацьованого дослідження, а саме: Вам потрібно зазначити:

- наукову проблему,
- тему,
- актуальність,
- об’єкт дослідження,
- предмет дослідження,
- мету дослідження
- завдання дослідження,
- методи дослідження,
- наукову новизну,
- значення для практики,
- етапи дослідження (теоретичний – визначити на що спрямовано опрацювання літературних джерел; експериментальний – зазначити, які види експерименту наявні у дисертації, визначити критерії та показники відповідно до яких здійснюється дослідження певного явища на констатувальному етапі дослідження; з’ясувати, що собою являє формувальний експеримент; зазначити які методи дослідження використано на кожному етапі дослідження),
- висновки (проаналізувати висновки на предмет їх співвіднесеності із завданнями дослідження; описати у яких розділах/параграфіх представлена реалізація кожного завдання дослідження).

Форма подання: письмова структурована відповідь.

2. *Групове завдання на узагальнення знань, яке виконується на семінарському занятті.*

Робота в мінігрупі. На запропоновану викладачем тему магістерського дослідження складіть план-схему його реалізації. Презентуйте свої напрацювання групи.

Форма подання: письмова структурована відповідь та усна презентація.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
Розкриття теми	Грунтовно і творчо розкрито тему.	Достатньо повно розкрито тему.	Не достатньо розкрито тему.	Не розкрито тему.
<i>Бали</i>	2,5	2	1	0
Узагальнення знань	Студент/ка правильно та лаконічно робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка на достатньому рівні робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка не достатньо узагальнює та презентує розуміння теми.	Завдання не виконано.
<i>Бали</i>	2,5	2	1	0
Робота на практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений/на до заняття.

Бали	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
Всього				11 балів

Семінарське заняття 4

Теоретичні та емпіричні методи дослідження

1. Перевірка знання теоретичного матеріалу.

Бліцопитування/анкетування про методи дослідження.

2. Індивідуальне завдання на узагальнення знань, яке виконується до семінарського заняття.

Опрацюйте один автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальностей 13.00.03 Корекційна педагогіка, 19.00.08 Спеціальна психологія, 016 Спеціальна освіта (на вибір студента). Заповніть таблицю:

Завдання дослідження	Етап дослідження	Методи дослідження

3. Групове завдання на узагальнення знань, яке виконується на семінарському занятті.

Робота в мінігрупі. На запропонований викладачем категоріальний апарат дослідження (тема, об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження) доберіть комплекс методів для реалізації кожного завдання дослідження. Презентуйте свої напрацювання групі.

Форма подання: письмова структурована відповідь у вигляді таблиці та усна презентація.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Розкриття теми	Грунтовно і творчо розкрито тему.	Достатньо повно розкрито тему.	Не достатньо розкрито тему.	Не розкрито тему.
<i>Бали</i>	2,5	2	1	0
Узагальнення знань	Студент/ка правильно та лаконічно робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка на достатньому рівні робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка не достатньо узагальнює та презентує розуміння теми.	Завдання не виконано.
<i>Бали</i>	2,5	2	1	0
Робота на практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений/на до заняття.
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів

За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує	1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує	
Всього	11 балів

Змістовий модуль 3. Аналіз результатів наукових досліджень

Семінарське заняття 5 Методи статистичної, кількісної та якісної обробки результатів дослідження

1. *Питання для дискусії:* Сутність методів математичної статистики. Особливості кількісної та якісної обробки результатів дослідження. Специфіка застосування статистичних критеріїв для обробки результатів наукового дослідження.

2. *Індивідуальне завдання на узагальнення знань, яке виконується до семінарського заняття.*

Продемонструйте вміння систематизувати результати дослідження. Розрахуйте за власними або заданими викладачем даними: відсотки за рівнями та середнє арифметичне. Інтерпретуйте отримані результати. Виконайте завдання у вигляді структурованого опису і подайте у документі Microsoft Word.

3. *Групове завдання на узагальнення знань, яке виконується на семінарському занятті.*

Робота в мінігрупі. За запропонованою викладачем проблематикою розробіть анкету, апробуйте її та проінтерпретуйте результати. Окресліть труднощі у виконанні завдання. Презентуйте свої напрацювання групи.

Форма подання: у вигляді структурованого опису у документі Microsoft Word.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Розкриття теми	Грунтовно розкрито тему.	Достатньо повно розкрито тему.	Не достатньо розкрито тему.	Не розкрито тему.
<i>Бали</i>	2,5	2	1	0
Узагальнення знань	Студент/ка правильно та лаконічно робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка на достатньому рівні робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка не достатньо узагальнює та презентує розуміння теми.	Завдання не виконано.
<i>Бали</i>	2,5	2	1	0
Робота на практичному занятті (онлайн/офлайн)				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений/на до заняття.

	активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	презентує, активний на занятті.		
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
Всього				11 балів

Семінарське заняття 6

Інтерпретація та оформлення результатів наукового дослідження

1. *Питання для дискусії:* Правила оформлення результатів наукового дослідження. Особливості інтерпретації результатів наукового дослідження.
2. *Практичне завдання.*

Розробіть теоретичну модель базового поняття дослідження та обґрунтуйте її. Дайте визначення базовому поняттю магістерського дослідження (що ви саме досліджуєте?). Наприклад, базовим поняттям може бути: комунікативні навички, команда супроводу, оцінювання освітніх потреб тощо. Визначте відповідно до базового поняття його види, компоненти, етапи формування, механізми функціонування тощо. Представте це у вигляді схеми, ментальної карти.

Презентуйте теоретичну модель базового поняття дослідження до 3 хвилин.

– Відповіді на питання.

Форма подання: у вигляді схеми у документі Microsoft Word.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
Актуальність наповнення	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
Структурні елементи	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурних елементів чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Дані	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0

Всього		5 балів		
<i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i>				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений/на до заняття.
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує
Всього				11 балів

Змістовий модуль 4

Базові засади академічного письма

Семінарське заняття 7

Академічна культура та доброчесність у процесі здійснення наукового дослідження. Робота з джерелами

- Питання для дискусії:* Правила цитування в науковому тексті (вітчизняний стандарт). Правила покликання в науковому тексті (вітчизняний стандарт). Міжнародні принципи цитування і покликання. Бібліографічні менеджери.

- Практичне завдання. Робота з джерелами.*

Напишіть есе на тему «Академічна доброчесність в університеті» обсягом 1 сторінка формату А4. У творі процитуйте щонайменше 3 джерела та зробіть на них прикінцеві покликання.

- Практичне завдання. Робота в мікрогрупах.* Створіть спільний проєкт «Академічна доброчесність в університеті». Презентуйте у вигляді плакату або з використанням віртуальної дошки Jamboard.

Форма подання: есе на тему «Академічна доброчесність в університеті».

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Розкриття теми	Грунтовно і творчо розкрито тему.	Достатньо повно розкрито тему.	Не достатньо розкрито тему.	Не розкрито тему.
<i>Бали</i>	<i>2,5</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
Узагальнення знань	Студент/ка правильно та лаконічно робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка на достатньому рівні робить узагальнення та презентує розуміння теми.	Студент/ка не достатньо узагальнює та презентує розуміння теми.	Завдання не виконано.
<i>Бали</i>	<i>2,5</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
<i>Робота на практичному занятті (онлайн/офлайн)</i>				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми	Студент/ка не підготовлений/на до заняття.

	розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	заняття, достатньо активний на занятті.	
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
Всього				11 балів

Семінарське заняття 8

Наукова доповідь: теорія та практика

1. *Питання для дискусії:* Сутність наукової доповіді. Правила підготовки наукових доповідей. Імідж доповідача, правила презентації наукової доповіді (виступ).

2. *Практичне завдання за результатами виконання самостійної роботи.*

Представте доповідь та презентацію анотації магістерського дослідження (до 3 хвилин).

Відповіді на питання.

Форма подання: доповідь з презентацією анотації магістерської роботи; анотація у документі Microsoft Word, презентація на корпоративному фоні у Microsoft PowerPoint.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
Критерії оцінювання підготовленого завдання				
Позиція автора	Виклад позиції під час доповіді та презентації анотації дає чітко та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми.	Виступ дає чітко розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
Послідовність	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує спостереження за авторським "баченням".	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко прослідкувати авторський хід думок.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікає читача та робить есе трохи заплутаним.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку, що відволікає читача та робить есе дуже заплутаним.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
Обов'язкові елементи	Анотація включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію з посиланнями на опрацьовану літературу.	Анотація включає всі обов'язкові елементи з посиланнями на опрацьовану літературу.	Анотація включає всі елементи, однак вони не розкриті і не обґрунтовані.	Відсутні декілька обов'язкових елементів.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0

Граматика та орфографія	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i>				
Активність та участь	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент/ка підготовлений/на до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті.	Студент/ка загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент/ка не підготовлений/на до заняття.
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
Всього				11 балів